

Neuspešno varstvo človekovih pravic in sodstva v Demokratični republiki Kongo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. oktobra 2010 o neuspešnem varstvu človekovih pravic in sodstva v Demokratični republiki Kongo

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Demokratični republiki Kongo, zlasti tiste z dne 17. januarja 2008 o razmerah v Demokratični republiki Kongo in posilstvu kot vojnem zločinu¹ ter tiste z dne 17. decembra 2009 o nasilju v Demokratični republiki Kongo², namreč o spolnem nasilju oboroženih skupin in vztrajnem kršenju človekovih pravic v tej državi, ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. maja 2009 o vključevanju načela enakosti med spoloma v zunanje odnose EU ter v vzpostavljanje miru in oblikovanje državnih struktur³,
- ob upoštevanju poročila „prehodno poročilo preiskovalne misije skupnega urada združenih narodov za človekove pravice o množičnih posilstvih in drugih kršitvah človekovih pravic s strani koalicije oboroženih sil na območju med Kibuo in Mpofijem, v provinci Walikale v Severnem Kivuju med 30. julijem in 2. avgustom 2010“ (fr. *Rapport préliminaire de la mission d'enquête du Bureau Conjoint des Nations Unies aux Droits de l'Homme sur les viols massifs et autres violations des droits de l'homme commis par une coalition de groupes armés sur l'axe Kibua-Mpofi, en territoire de Walikale, province du Nord-Kivu, du 30 juillet au 2 août 2010*; predhodno poročilo o množičnih posilstvih v Demokratični republiki Kongo), objavljenem 24. septembra 2010,
- ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu iz Cotonouja, podpisanega junija 2000,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 27. oktobra 2009 o območju Velikih jezer,
- ob upoštevanju izjave Sveta z dne 10. oktobra 2008 o razmerah v vzhodnem delu Demokratične republike Kongo,
- ob upoštevanju Skupnega ukrepa Sveta 2009/769/SZVP z dne 19. oktobra 2009 o spremembah Skupnega ukrepa Sveta 2007/405/SZVP o policijski misiji Evropske unije na področju reforme varnostnega sektorja (RVS) in njegove povezave s pravosodjem v Demokratični republiki Kongo (EUPOL RD Congo),
- ob upoštevanju misije za reformo varnostnega sektorja EUSEC RD Congo, ustanovljene junija 2005 (Skupni ukrep Sveta 2005/355/SZVP z dne 2. maja 2005 o misiji Evropske unije za pomoč in svetovanje za reformo varnostnega sektorja v Demokratični republiki Kongo),
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1856 (2008) o mandatu misije

---

¹ UL C 41 E, 19.2.2009, str. 83.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2009)0118.

³ Sprejeta besedila, P6_TA(2009)0372.

MONUC,

- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta ZN št. 1925 (2010), ki opredeljuje mandat misije Združenih narodov v Demokratični republiki Kongo (MONUSCO),
  - ob upoštevanju resolucij varnostnega sveta ZN št. 1325 (2000) in št. 1820 (2008) o ženskah, miru in varnosti ter v njegovi resoluciji št. 1888 (2009) o spolnem nasilju nad ženskami in otroki v oboroženih spopadih, v katerih je poudarjena odgovornost vseh držav, da končajo nekaznovanost in kazensko preganjajo povzročitelje zločinov proti človeštvu in vojnih zločinov, vključno s tistimi, ki so povezani s spolnim ali drugim nasiljem nad ženskami in dekleti,
  - ob upoštevanju zakona o spolnem nasilju, ki ga je parlament Demokratične republike Kongo sprejel leta 2006 in ki naj bi pospešil kazenski pregon v primerih posilstev ter je določil strožje kazni,
  - ob upoštevanju akcijskega načrta Sveta EU za enakost med spoloma v razvojnem sodelovanju, ki bi moral zagotoviti, da bo enakost med spoloma na vseh ravneh vključena v vse sodelovanje EU s partnerskimi državami,
  - ob upoštevanju imenovanja posebnega predstavnika generalnega sekretarja OZN za spolno nasilje v oboroženih spopadih, in sicer marca 2010,
  - ob upoštevanju skupne izjave visoke predstavnice Catherine Ashton in evropskega komisarja za razvoj Andrisa Piebalgsa z dne 27. avgusta 2010 o ponovnem izbruhu nasilja v Severnem Kivuju v DR Kongo,
  - ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja Združenih narodov z dne 23. avgusta 2010 o nedavnih posilstvih civilistov s strani oboroženih skupin na vzhodu Demokratične republike Kongo,
  - ob upoštevanju vloge kriznega upravljanja EU pri izvajanju resolucij varnostnega sveta Združenih narodov št. 1325 in 1820 v sklopu skupne varnostne in obrambne politike, namreč napotitve specializiranih svetovalcev za področje spolov ali kontaktnih točk v vseh misijah za obvladovanje kriz po vsem svetu,
  - ob upoštevanju člena 110(4) svojega poslovnika,
- A. ker je Atul Khare, pomočnik generalnega sekretarja Združenih narodov, pristojen za ohranjanje miru, poročal varnostnemu svetu Združenih narodov, da je bilo na vzhodnokongovskem rudarskem območju med 30. julijem 2010 in 4. avgustom 2010 več kot 500 oseb žrtev masovnih skupinskih posilstev, med njimi mlada dekleta, 75-letnice ter dojenčki – za kar krivijo upornike, milice in kongovsko vojsko,
- B. ker je do teh spolnih napadov prišlo v bližini taborišča mirovne misije Združenih narodov, ki je le nekaj kilometrov od mesta Luvungi; ker naj bi delavci Združenih narodov vedeli, da so uporniki zasedli Luvungi in okoliške vasi v vzhodnem Kongu dan po začetku napadov 30. julija 2010, na sedežu Združenih narodov v New Yorku pa so za posilstva izvedeli šele dva tedna kasneje,
- C. ker ima misija Združenih narodov v Demokratični republiki Kongo (MONUSCO)

pooblastilo po VII. poglavju ustanovne listine Združenih narodov, da lahko uporabi vsa potrebna sredstva za izvedbo svojega mandata zaščite, vključno z učinkovito zaščito civilistov, humanitarnega osebja in zagovornikov človekovih pravic, ki jim grozi neposredno fizično nasilje tujih ali kongovskih oboroženih skupin; podpirati mora tudi vladna prizadevanja proti nekaznovanosti in za zaščito civilistov pred kršitvami mednarodnih človekovih pravic in humanitarnega prava, vključno z vsemi oblikami spolnega in na spolu temelječega nasilja,

- D. ker so spopadi med kongovsko vojsko, milico Mai Mai, bojavniki Demokratičnih sil za osvoboditev Ruande (FDLR), Ljudsko fronto za pravico v Kongu (FPJC) in Gospodovo uporniško vojsko (LRA) kljub navzočnosti misije MONUSCO od leta 1998 zahtevali 6 milijonov življenj in še naprej posredno ali neposredno vsak mesec povzročajo na tisoče smrti, nevzdržno trpljenje, bedo in notranje razseljevanje, razmere v begunskih taboriščih pa se nezadržno slabšajo,
- E. ker so pripadniki kongovske vojske vpleteni v smrt in posilstva stotin civilistov; ker se v vzhodnem delu Demokratične republike Kongo še vedno nadaljujejo posilstva, prisilno novačenje civilistov in otrok ter hude zlorabe človekovih pravic, za kar so krive uporniške skupine Gospodove uporniške vojske, bojavniki Demokratičnih sil za osvoboditev Ruande in celo kongovska vojska,
- F. ker se posilstvo v vzhodnem Kongu strašljivo pogosto uporablja kot orožje v vojni, lani jih je bilo namreč po podatkih Združenih narodov prijavljenih vsaj 8300, številna pa niso bila prijavljena; ker je po podatkih visokega komisarja Združenih narodov za begunce v prvi polovici leta 2010 posilstvo prijavilo vsaj 1244 žensk, kar je povprečno okoli 14 na dan; ker je treba spolno nasilje in nasilje na podlagi spola vedno obravnavati kot vojni zločin in zločin proti človečnosti,
- G. ker številna oborožena gibanja, tudi redna vojska v Demokratični republiki Kongo, uporabljajo sistematično posiljevanje kot del taktičnega zastraševanja za doseganje svojih vojaških in gospodarskih ciljev; ker ženske namerno napadejo vpričo družine ali cele vasi, da v skupnosti zasejejo strah; ker ta nasilna dejanja ženske oropajo položaja v družbi, zmožnosti, da bi skrbele za otroke, pogosto pa je zaradi okužbe z aidsom ogroženo tudi njihovo življenje,
- H. ker je neuspeh civilnih in vojaških tožilcev, da bi izvedli nepristranske preiskave proti tistim, ki so odgovorni za kršitve človekovih pravic, kriv, da so skupinska posilstva in spolni napadi za prebivalce Konga postali vsakdanji pojav in da je nastalo ozračje, v katerem se kršitve človekovih pravic dopuščajo,
- I. ker kongovska vojska še vedno nima zadostnih človeških, tehničnih in finančnih virov za izvajanje nalog v vzhodnih provincah države, kar skupaj s pomanjkanjem discipline in ustreznega usposabljanja v njenih vrstah še dodatno ovira njeno vlogo pri zaščiti prebivalstva in ponovnem vzpostavljanju miru,
- J. ker so mnoge nevladne organizacije v Demokratični republiki Kongo v zadnjem letu opazile povečano zatiranje zagovornikov človekovih pravic, novinarjev, opozicijskih voditeljev, žrtev in prič, kamor sodijo umori, nezakonite aretacije, pregon, grožnje po telefonu in večkratni pozivi k zglasitvi v uradih obveščevalnih služb,
- K. ker vojni zločinec Bosco Ntaganda še vedno ni bil aretiran, pač pa je bil imenovan celo na

višji položaj v skupnih vojaških operacijah kongovskih in ruandskih sil na vzhodu Demokratične republike Kongo; ker nekdanjega kongovskega voditelja Jean-Pierra Bembo Gombo čaka postopek pred Mednarodnim kazenskim sodiščem zaradi vojnih zločinov, vključno s posilstvi,

- L. ker nezakonita trgovina z rudninami v Demokratični republiki Kongo številnim vpletenim omogoča, da še naprej kupujejo rudnine z območij, ki so pod nadzorom uporniških skupin, to pa pomeni, da financirajo te skupine, kar še podžiga in zaostreje konflikt,
  - M. ker je novosprejeti ameriški zakon o „krvavih rudninah“ poskus, da bi ameriške potrošnike odvrnili od nakupa mobilnih telefonov, računalnikov in druge visoke tehnologije, ki jih ameriška podjetja izdelajo z rudninami iz rudnikov pod nadzorom upornikov; ker zakon poziva ameriška podjetja, med drugim proizvajalce blagovnih znamk v elektroniki, predelovalce rudnin in draguljarje, naj ameriški komisiji za borzni nadzor tudi letno poročajo, ali je v njihovih izdelkih uporabljeno zlato, tantal ali koltan, ki je bil neposredno uvožen iz Demokratične republike Kongo ali pretihotapljen prek devetih sosednjih držav,
1. ostro obsoja množična posilstva in druge kršitve človekovih pravic, ki so jih med 30. julijem 2010 in 4. avgustom 2010 nad vsaj 500 ženskami v provinci Severni Kivu, pa tudi drugod v Severnem in Južnem Kivuju, zakrivile Demokratične sile za osvoboditev Ruande, hutujska uporniška skupina in milica Mai Mai;
  2. poziva k takojšnji zaustavitvi nasilja in kršenja človekovih pravic v Demokratični republiki Kongo, zlasti v Severnem Kivuju; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za ustavitev dejavnosti lokalnih in tujih oboroženih skupin v vzhodnem delu Demokratične republike Kongo;
  3. poziva Združene narode in vlado Demokratične republike Kongo, naj izvedeta nepristransko in poglobljeno preiskavo dogodkov ter zagotovi, da bodo kršitelji človekovih pravic in mednarodnega prava odgovarjali v skladu s kongovskim in mednarodnim pravom ter da jim bodo sodili;
  4. izraža globoko zaskrbljenost, da misija MONUSCO ni mogla uporabiti svojega mandata in pravil o uporabi oboroženih sil, da bi zagotovila zaščito pred tovrstnimi množičnimi posilstvi in drugimi kršitvami človekovih pravic s strani oboroženih gibanj v bližini svojega mirovnega oporišča; priznava pa, da je navzočnost misije še vedno potrebna, in poziva k vsem ustreznim ukrepom, da bi lahko v celoti izvedla svoj mandat in zaščitila ogrožene osebe;
  5. nujno poziva varnostni svet Združenih narodov, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi resnično preprečili vse nadaljnje napade na civilno prebivalstvo v vzhodnih provincah Demokratične republike Kongo ter žrtvam zagotovili zdravstveno, pravno, socialno, humanitarno in drugo pomoč; zahteva, da se novi kodeks ravnanja misije MONUSCO učinkovito izvaja in da se oblikuje skupina za nadaljnje spremljanje na področju človekovih pravic;
  6. poudarja, da je nujno potrebna politična rešitev tega oboroženega konflikta; poziva vlado Demokratične republike Kongo, naj v tesnem sodelovanju z mednarodno skupnostjo in Afriško unijo povrne varnost in stabilnost prebivalcem vzhodnega Konga, vse oborožene skupine pa poziva, naj ustavijo vse napade, spoštujejo človekove pravice in se nemudoma povrnejo k dialogu v mirovnem procesu;

7. poziva k takojšnji večji udeležbi žensk v vseh pobudah za iskanje rešitev spora v Demokratični republiki Kongo, tudi v vlogi posrednic in pogajalk, ter pri izvajanju ukrepov za rešitev konflikta;
8. poudarja, da morajo biti rehabilitacija in reforma pravosodja (ki bo upoštevala vidik preprečevanja in varstva in se bo borila proti nekaznovanosti spolnega nasilja) ter pomoč žrtvam in njihovo ponovno vključevanje v družbo jedro programov za finančno pomoč; ob tem poziva, naj se primeri množičnih posilstev na vzhodu Demokratične republike Kongo posredujejo Mednarodnemu kazenskemu sodišču;
9. poudarja, da je osrednja humanitarna prednostna naloga v Demokratični republiki Kongo oblikovanje prave državne vojske; poudarja, da sta za reformo kongovske vojske in izboljšanje discipline potrebna usposabljanje in izplačilo dostojnih plač;
10. poziva parlament Demokratične republike Kongo, naj ustanovi državno komisijo za človekove pravice, kakor je določeno v ustavi, kar bi bil prvi korak k sprejetju zakona o zaščiti žrtev in prič zlorab na področju človekovih pravic, aktivistov s tega področja ter humanitarnih delavcev in novinarjev;
11. poziva države na območju Velikih jezer, naj ohranijo visoko raven zavezanosti skupnemu spodbujanju miru in stabilnosti v tej regiji prek obstoječih regionalnih mehanizmov in naj okrepijo svoja prizadevanja za regionalni gospodarski razvoj, posebno pozornost pa naj namenijo spravi, varnosti prebivalstva, večji odgovornosti sodstva, vračanju beguncev in notranje razseljenih oseb ter njihovemu vključevanju v družbo;
12. poziva Evropsko unijo in države članice, naj podpirajo dejavnosti misij EUSEC RD in EUROPOL RD; poziva k popolnemu izvajanju načela enakosti med spoloma v operacijah skupne varnostne in obrambne politike; ob tem poziva k močnemu vidiku spolov v civilnih in vojaških misijah, da bi povečali njihovo operativno učinkovitost, saj lahko EU kot ključna akterka ponudi veliko „dodano vrednost“ pri odzivanju na vprašanja žensk v oboroženih spopadih ter pri preprečevanju konfliktov;
13. obžaluje vse več primerov nasilja nad humanitarnimi delavci in izraža priznanje skrajno težavnemu delu, ki ga humanitarne organizacije opravljajo na terenu in v izredno nevarnih razmerah;
14. pozdravlja sprejetje novega ameriškega zakona o „krvavih rudninah“ ter poziva Komisijo in Svet, naj preučita možnost podobne zakonodajne pobude; poziva vlado Demokratične republike Kongo, naj v celoti izvaja pobudo EITI za preglednost v ekstraktivni industriji, da bi povečala preglednost in dobro upravljanje v tem sektorju; poziva Komisijo in Svet, naj se odločneje borita proti korupciji v Demokratični republiki Kongo, ki dodatno spodkopava človekove pravice in prispeva k njihovim kršitvam;
15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici za skupno zunanjo in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, institucijam Afriške unije, Južnoafriški razvojni skupnosti (SADC), vladam z območja Velikih jezer, tudi kongovski in ruandski, generalnemu sekretarju Združenih narodov, posebni predstavnici OZN za spolno nasilje v oboroženih spopadih, generalnemu podsekretarju Združenih narodov za humanitarne zadeve in koordinatorju za nujno pomoč, varnostnemu svetu Združenih narodov ter komisiji Združenih narodov za človekove pravice.

